

LASĪŠANA

1. Atzīmē pareizo atbildi!

1.	Brīvprātīgais darbs ir...	darbs, kur laipni jāsmaida. darbs, kas tiek veikts bez samaksas. darbs, kurā nav vienkāršu mērķu.
2.	Brīvprātīgā darba veicēji...	pārsvarā nodarbojas ar sevis pašanalīzi. nelabprāt iepazīst sevi un citus. nemitīgi mācās un ir atvērti jaunajam.
3.	Brīvprātīgo darbu cilvēki iepazīna...	, pateicoties Kalkutas nabadzīgajiem rajoniem. pirms vairāk nekā gadsimta. , pateicoties Nobela miera prēmijai.
4.	Ko Māte Terēze, saņemot augsto apbalvojumu, atzina?	Visnežēlīgākā ir cilvēku atstumtība. Grūti ir pabarot izsalkušu cilvēku. Nabadzība nav sastopama Rietumos.
5.	Mūsdienās brīvprātīgā darba jēdziens...	nozīmē vākt ziedojumus. saistīts ar katra paša labklājības nostiprināšanu. ir paplašinājies un aptver dažādas dzīves jomas.
6.	Latvijā brīvprātīgo darbu veic...	dažādas pasaules un vietējās organizācijas. tikai nozīmīgos pilsētas pasākumos. brīvprātīgie, kas apkopoti speciālā mājaslapā.

Brīvprātīgais darbs un cilvēks

Dažādās pasaules valstīs brīvprātīgā darba definīcija un tradīcijas nedaudz atšķiras, tomēr vienojošais ir tas, ka brīvprātīgais darbs tiek veikts sabiedrības labā bez atlīdzības. Brīvprātīgā darba mērķis ir palīdzēt, gan veicot kādu lielāku vai mazāku darbu, gan atbalstot ar laipnu vārdu, smaidu vai vienkārši esot klāt un pasniedzot roku grūtā brīdī.

Palīdzot citiem, arī brīvprātīgais pats ir ieguvējs, jo viņam rodas iespēja iemācīties kaut ko jaunu, ar kādu sadraudzēties, iepazīt un izprast citus, kā arī izzināt dziļāk pašam sevi. Brīvprātīgajam ir jābūt klātesošam, ieinteresētam un līdzjūtīgam, tādēļ nemitīgi ir jāpildinveido sevi, jāmācās komunikācijas prasmes un jāattīsta empātija.

Brīvprātīgā darba tradīcijas mūsdienu izpratnē pasaulē ir aizsāktas vairāk nekā pirms 100 gadiem, un pirmās valstis, kurās tika organizēts brīvprātīgais darbs, bija Nīderlande un ASV. Unikāls piemērs, kas iedvesmojis tūkstošiem cilvēku pievērsties brīvprātīgajam darbam, lai rūpētos par nabagiem, slimiem un mirstošiem cilvēkiem, ir Māte Terēze no Kalkutas – viena no 20. gadsimta ievērojamākajām personībām. Saņēmot Nobela miera prēmiju, viņa teica: “Ne tikai nabadzīgajās valstīs, bet visur pasaulē, arī Rietumos, es redzu nabadzību, ar kuru cīnīties ir daudz grūtāk. Kad es paceļu no ielas kādu izsalkušo un iedodu viņam maizes gabaliņu, es esmu apmierināta, jo pabaroju izsalkušo. Taču atstumts, nevēlams, nemīlēts un nobijies cilvēks, ko sabiedrība izstūmusi, – šī nabadzība ir daudz briesmīgāka un grūtāk labojama.”

Mūsdienu sabiedrībā aizvien vairāk cilvēku iesaistās dažādos labdarības projektos, vāc ziedojumus, rūpējas par ekoloģiju un apzinās savu lomu sabiedrības labklājības veidošanā. Cilvēki arvien vairāk aizdomājas par to, ka vēlas dzīvot harmoniskā, līdzsvarotā valstī, kurā valda patiesa demokrātija, sociālais taisnīgums un tiek ievērotas ikviena cilvēka tiesības uz cieņpilnu dzīvi. Par to liecina aizvien pieaugošais ziedotāju skaits, kā arī arvien aktīvāka iesaistīšanās brīvprātīgajā darbā.

Latvijā brīvprātīgo darbu veic vairākas starptautiskās apvienības. Tām šeit izveidotas patstāvīgas vietējās nevalstiskās organizācijas, piemēram, Latvijas Sarkanais Krusts un Latvijas Samariešu apvienība. Brīvprātīgo darba veiksmīgas vadīšanas piemērs bija 2014. gadā, kad Eiropas kultūras galvaspilsētas “Rīga 2014” pasākumos iesaistījās 1800 brīvprātīgo. Pēc šiem pasākumiem tika izveidota interneta mājaslapa www.brivpratigie.lv, kurā apkopota plaša informācija par brīvprātīgo darbu Latvijā.

Inta Gerharde, Rita Rindža “Brīvprātīgā darba vadība stacionārās ārstniecības iestādēs”

Pieejams: https://dspace.rsu.lv/jspui/bitstream/123456789/6632/1/Socialais-darbs-2021_IPD-359_123-140.pdf (skat. 08.03.2022.)

Foto: <https://www.klubsmaja.lv/brivpratigais-darbs/>

2. Ieraksti atbilstošā fragmenta burtu!

- A priekšstati par labskanīgākajām valodām
- B par latviešu valodu varam runāt tikai kopš
- C tas neatbilst patiesībai
- D piemēram, franču valoda ir grūta,
- E vērtējums nav izteikts bieži
- F nevarētu teikt, ka latviešu valodas leksika
- G līdz šim nav atklāts neviens neapšaubāms kritērijs

Stereotipiski par valodām

Jebkurā sabiedrībā pastāv viedokļi par pasaules valodām – dažas tiek uzskatītas par vecākām, skaistākām, loģiskākām, bagātākām nekā citas. Arī Latvijā ikviens būs kaut reizi dzirdējis, ka, bet spāņu – viegla, itāļu – skanīga, bet dāņu – neglīta. Lai ilustrētu izteikto viedokļu atšķirību, aplūkosim vienu kritēriju – valodas “skaistumu”.

Valodas “skaistuma” jeb labskanības vērtējums ir atkarīgs galvenokārt no subjektīviem faktoriem. Izplatīta ir dažādu rangu tabulu veidošana par it kā neglītākajām valodām. Valodu saraksti gan ir ļoti atšķirīgi. Piemēram, par nelabskanīgāko valodu atzīta gan amerikāņu angļu valoda, gan vjetnamiešu, turku, ķīniešu, arābu, kazahu, gan vācu un spāņu valoda. Tikpat atšķirīgi ir arī .

Par skaistāko atzīta igauņu, zviedru, turku, maķedoniešu, albāņu, franču, bulgāru, islandiešu, slovāku valoda, tāpat arī poļu, angļu, rumāņu, portugāļu, franču, ukraiņu, spāņu, zviedru un itāļu valoda. Zinātnieki gan norāda, ka , kas apliecinātu, kāpēc kāda valoda objektīvi būtu uzskatāma par skaistu vai neglītu.

Par latviešu valodu , un tas ir visai pretrunīgs, toties pašu latviešu starpā pastāv un tiek popularizēti vairāki mīti. Viens no šādiem mītiem ir, ka latviešu valoda ir viena no senākajām pasaules valodām. Jāsaka, ka vēlmais uzdots par esošo. Faktiski mūsu ēras 5.–7. gadsimta, kad baltu ciltis sašķēlās tagadējo latviešu un lietuviešu priekštečos, latviešu kā tautības valoda nostabilizējās 10.–12. gadsimtā, savukārt literārā valoda sāka veidoties 17. gadsimtā. Uz pasaules valodu fona latviešu valoda nav sena – toties seniska jeb arhaiska gan.

Otrs mīts ir uzskats, ka latviešu valoda ir maza valoda, tātad apdraudēta un izzūdoša. Pat tad, ja šo apgalvojumu izteiktu korektākā formā – “Latviešu valoda ir mazas tautas valoda” –, . Pasaules kontekstā latviešu valoda drīzāk ir lielas tautas valoda. Tikai 300 valodās pasaulē runā vairāk nekā viens miljons cilvēku, un latviešu valodā runā apmēram 1,9 miljoni runātāju.

Trešais mīts – citas valodas ir bagātākas, latviski daudz ko nevar pateikt. Te drīzāk jārunā par runātāja vai rakstītāja prasmi izmantot valodas sniegtās iespējas. Nekādā gadījumā ir nabadzīgāka par krievu, angļu, vācu vai kādas citas valodas leksiku.

Mīti, stereotipi un aizspriedumi bija, ir un būs, bet mūsu spēkos ir tos apzināties un izvērtēt plašākā valodas situācijas kontekstā.

Druviete I. Valoda stereotipu spoguļi [tiešsaiste] [skatīts: 2.04.2022.]. Pieejams: https://www.valodaskonsultācijas.lv/uploads/suggested_sources/13/pdf/ValodasPrakse_Nr13.pdf

LASIŠANA

3. Atzīmē, vai apgalvojums ir patiess vai nepatiess!

Apgalvojums	Patiess	Nepatiess
1. Diplomāts ir uzņēmējs, vadītājs un valsts ierēdnis.		
2. Diplomātiskie ierēdņi tiek dalīti rangos.		
3. Pēc diviem gadiem darbiniekam ir jākārtos eksāmens un jāiziet prakse kādā no diplomātiskajiem dienestiem.		
4. Diplomātu ārvalstīs ieceļ par sūtni parasti vasarās uz nenoteiktu laiku.		
5. Latvijas vēstniecības parasti ir lielas, un tajās strādā ap 500 darbinieku.		
6. Lai kļūtu par diplomātu, iepriekšējā profesija vai arī studiju specialitāte, kurā iegūta augstākā izglītība, nav nozīmīga.		
7. Ļoti svarīga prasme ir diplomāta spēja ātri piemēroties situācijai.		
8. Saņemot darba piedāvājumu, nākamie diplomāti tiek apmācīti.		

Karjera diplomātiskajā dienestā

Diplomāts ir valsts pilnvarota persona, kas uztur sakarus ar citām valstīm. Diplomāts apvieno sevī visas tās īpašības, kuras ir vienas valsts sekmīgiem uzņēmējiem, vadītājiem un ierēdņiem. Viņš labi izprot citas valstis, kultūras un sabiedrības. Ārkārtas situācijās diplomātam ir jāaizstāv tikai savas valsts intereses.

Tiem, kas savu nākotni saista ar darbu, piemēram, vēstniecībās vai konsulātos, karjera jāsāk veidot Ārlietu ministrijā. Pirmais solis ir pieteikšanās darbā. Jaunajam darbiniekam ministrijā ir jānostrādā vismaz divi gadi, lai varētu pretendēt uz pirmā diplomātiskā

ranga – atašeja – saņemšanu. Šo divu gadu laikā darbinieks tiek arī apmācīts. Pēc tam ir jānokārto divi pārbaudījumi – jāatbild uz jautājumiem gan par Latvijas, gan ārvalstu politiku un jānokārto tests angļu valodā B1 līmenī. Pārbaudījumiem ir arī praktiskā daļa – darbiniekiem jāparāda savas zināšanas dažādu diplomātisko dokumentu sagatavošanā, kā arī jāstāžējas Valsts protokolā un kādā no Latvijas diplomātiskajām un konsulārajām pārstāvniecībām, visbiežāk Latvijas vēstniecībās Eiropā.

Diplomātu var nosūtīt pildīt diplomātisko un konsulāro dienestu ārvalstīs ne vairāk kā uz diviem termiņiem pēc kārtas. Laikā starp dienestiem ārzemēs diplomāts strādā Ārlietu ministrijā Rīgā. Rotācija parasti notiek vasarā, jo diplomātiem līdz ar citu valsti pārceļas arī ģimene, tāpēc tiek domāts par to, lai bērniem būtu vieglāk sākt jaunās skolas gaitas.

Latvijas Republikas ārlietu dienestā ir nedaudz vairāk par 500 darbiniekiem. Daudzas Latvijas vēstniecības ir nelielas, un visbiežāk uz tām tiek nosūtīts tikai vēstnieks un vēl viens diplomāts. Vislielākās Latvijas vēstniecības ir Briselē un Beļģijā, jo tur ir trīs pārstāvniecības – ES Padome, NATO un divpusējā Latvijas vēstniecība.

Iespējas kļūt par diplomātu ir dažādu nozaru pārstāvjiem. Ārlietu ministrijā strādā, piemēram, kora diriģenti, ārsti, skolotāji, vēsturnieki un citi profesiju pārstāvji. No augstskolu absolventiem tiek prasīts, lai viņiem būtu teicamas sekmes un labas vismaz divu svešvalodu zināšanas. Šobrīd ar angļu valodu vien nepietiek, savukārt iespēja izcelties pārējo kandidātu vidū ir ar arābu vai ķīniešu valodas zināšanām. Turklāt diplomātam ir jābūt spējīgam ātri iedzīvoties svešā vidē, kā arī steidzami sakravāt čemodānus, lai dotos uz citu valsti. Šī valsts, uz kuru diplomāts dodas, ir jāpieņem. Ir jābūt tolerantam pret to, ka tur var būt cita reliģija un kultūra.

Diplomātiskā dienesta darbiniekam ir labi jāpārzina Latvijas politika, arī norises kaimiņvalstīs, lielajās organizācijās, lielvalstīs. Kandidātam būtu vēlamas arī zināšanas menedžmentā. Līdz ar to, izvēloties potenciālos darbiniekus, Ārlietu ministrija mazāk pievērš uzmanību t. s. “superzināšanām”, bet gan motivācijai, jo darbinieki tiek apmācīti. Ārlietu ministrijā norāda: “Mēs iemācīsim, bet jums ir jāgrib mācīties.”

Studente L. Karjera diplomātiskajā dienestā – motivācijas, politikas un svešvalodu zināšanas jautājums [tiešsaiste] [skatīts: 04.04.2022.]. Pieejams: <https://lvportals.lv/skaidrojumi/259329-karjera-diplomatiskaja-dienesta-motivācijas-politikas-un-svesvalodu-zinasanu-jautajums-2013>

Foto: <https://publicandculturaldiplomacy4.wordpress.com/2012/05/08/one-handshake-at-a-time-really/>

4. Lasi Māras Cielēnas dzejoli “Karalis, Karaliene un Ragana” un tukšajās vietās ieraksti atbilstošo rindu!

Kādu karogu viņai par godu kārs?

Karalis iegriezās mūsu pusē!

Es ceru, ka drīkstēšu pūlī būt,

Vai melnās mašīnās visi brauks –

Pēc vēstures skolotāja.

Nebūtu slikti, ja Raganu

Pēc aktrises izskatījās.

1. O, tas gan bija skaists notikums –

Un Karaliene, lai satiktu mūs,

Laiku bij atradusi!

3. Un Karaliene, kad smaidīja,

Bet beigu beigās es aptvēru –

Pavisam īsti tie bija!

5. Man gribētos redzēt, vai arī tai

Ir cilvēka augums un seja.

Vai Rundālē sarīkos dejas?

7.

Kas stāsies gar ielas malu.

Es ceru, ka tētis mani plecos cels

Un nostāsies... labi tālu!

2. Sākumā šķita – vai nav sajaukts kaut kas:

Kad Karalis garām gāja,

Viņš pirmajā brīdī izskatījās

4. Nu gribētos zināt, ko valstvēri

Lūgs ciemos tuvākā laikā.

Mēs varētu skatīt vaigā.

6. Vai ministri bruņas mugurā vilks?

Un kā gērbsies deputāti?

Vai tos vizinās slotaskāti?

5. Atzīmē, kuram runātājam atbilst apgalvojums!

Apgalvojums	Ilze	Līga	Zaiga	Jānis	Anna
Cilvēkiem nav sapratnes par brīvprātīgā darba nozīmi.					
Vajadzētu uzrunāt dažādas auditorijas.					
Vairāk vajadzētu strādāt ar jauniešiem mācību stundās.					
Lai uzrunātu sabiedrību, jāveido reklāmas klipī televīzijā.					
Brīvprātīgajiem pašiem vajadzētu sadarboties un veidot vienotu informācijas kanālu.					

6. Atzīmē, vai apgalvojums ir patiess vai nepatiess!

Apgalvojums	Patiess	Nepatiess
1. Aleksandrs ir pārliecināts, ka zina, kur atrodas Latvija.		
2. Aleksandrs ir piedalījies Dziesmu svētkos, kuros baudījis arī tradicionālos ēdienus.		
3. Anna domā, ka, neskatoties uz atšķirīgo valodu un rakstību, ukraiņi un latvieši rakstura ziņā ir ļoti tuvi.		
4. Apciemojot Latviju bērnībā, Anna iegādājās latviešiem raksturīgos dzintara suvenīrus.		
5. Aleksandrs domā, ka Latvijai vēl daudz jādara, lai celtu savas valsts dzīves līmeni.		
6. Ciemojoties Latvijā, Anna sajutusi latviešu lielo mīlestību pret dzīvi un ieguvusi labus draugus.		

7. Pabeidz teikumus, ieraksti atbilstošo vārdu!

1. Topošais Eiroparlamenta deputāts politikā dodas, jo viņam būtiski ir aizstāvēt Eiropas
2. Politologs ar prieku darbotos ar izglītības un kultūras
3. Aktrise Jana Berga kā deputāte strādājusi divās
4. Viņa iestājās partijā, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar
5. Pēc aktrises domām, politikā jāstrādā ar lielu
6. Populārais komponists uzskata, ka godīgums ir atteikšanās no savām
7. Viļņa Krūsberga svarīgākais mērķis politikā ir izglītības
8. Sportistam nav politiskās
9. Aivara Grīnberga kolēģi slavē viņa spēju pieņemt valstiskus
10. Neskatoties uz viņa pieredzes trūkumu, Aivaram Grīnbergam piemīt ļoti labas publiskās runas

Attēls: <https://www.agilitypr.com/pr-news/public-relations/consumers-urge-brands-to-avoid-election-noise-heres-where-to-focus-instead/>

8. Atzīmē teikumus ar iespraudumiem!

1.	Mūsu organizācijas mērķis, pirmkārt, ir radīt pozitīvas sociālās pārmaiņas un, otrkārt, iesaistīt sabiedrību pašpalīdzībā.	
2.	Brīvprātīgais darbs, manuprāt, ir saturīga brīvā laika pavadīšana sabiedrības labā.	
3.	Katru gadu tiek godināti brīvprātīgā darba veicēji un organizētāji.	
4.	Lāsma galvenokārt organizē dažādus izglītojošus projektus un sniedz atbalstu nometņu vadīšanā.	
5.	Kopā mēs, Latvijas iedzīvotāji, varam paveikt daudz labu darbu.	
6.	Kā mēdz teikt, darīsim labus darbus un būsīsim paši labākie!	
7.	Taisnību sakot, brīvprātīgais darbs ļauj iepazīt dzīvi no cita skatpunkta.	
8.	Aptaujas rezultāti liecina, ka lielākā daļa iedzīvotāju zina, kas ir brīvprātīgais darbs, taču nav izvēlējušies tajā iesaistīties.	

Pēc interneta materiāliem.

9. Raksti teikumus ar vispārinošo vārdu un saliec pieturzīmes!

1. Tādi nozīmīgi notikumi kā Dziesmu svētki vai pasaules čempionāts hokejā nevarētu notikt bez brīvprātīgo iesaistīšanās.
2. Brīvprātīgajos darbos apkārtnes sakopšanā darbā ar veciem cilvēkiem vairāk piedalās sievietes.
3. Jaunieši skolēni un studenti par brīvprātīgo darbu visbiežāk uzzina internetā.
4. Plakāti sociālie tīkli interneta ziņu portāli cilvēku stāsti tie ir galvenie informācijas avoti par brīvprātīgo darbu.
5. Brīvprātīgajam ir divas iespējas darboties organizēti vai darīt labos darbus individuāli.

1.

2.

3.

4.

5.

abc

GRAMĀTIKA/
VALODAS
LIETOJUMS

10. Izvēlies atbilstošo divdabja formu!

1. No visiem **darāmo** / **darāmajiem** / **darāmiem** darbiem vistuvākais man ir cilvēku uzklauššana.
2. Jebkurš darbs ir **padarams** / **padarāmi** / **padarāms**, ja to dara no visas sirds.
3. Kinoteātrī būs **skatāma** / **skatāmā** / **skatama** jaunā latviešu filma, kuru demonstrēs ar mērķi vākt ziedojumus daudzbērnu ģimenēm.
4. Jaunie grozījumi Brīvprātīgo likumā ir **virzāmie** / **virzāmi** / **virzami** Saeimai.
5. Lai sasniegtu **redzamus** / **redzamas** / **redzamus** rezultātus, mums visiem vēl daudz jāstrādā.
6. Man nav **zināmie** / **zinams** / **zināmi** viņa nodomi.
7. Darba grupas vadītāja izklāstīja **paredzamu** / **paredzamos** / **paredzāmos** mērķus un uzdevumus.
8. Lūdzam labdarībai nest tikai labi saglabātus un **valkājamus** / **valkājamus** / **valkājamus** apģērbus.

abc

GRAMĀTIKA/
VALODAS
LIETOJUMS

11. Ieraksti atbilstošo divdabja ar -ošs, -oša vai -ts, -ta formu!

1. Zelma ir ļoti **(zināt)** Latvijas vēsturē.
2. Itāļu vakariņas sastāv no pastas, vīna un **(trokšņot)** itāļiem un viņu skaļajiem stāstiem.
3. Pasaulē **(zīmēt)** pastkartes vairs neesot modē.
4. Šo **(izsist)** logu vairs nekad nevarēs salabot.
5. Latvijā esot skaistākās un **(ziedēt)** sievietes.

6. Dzīvojot Latvijas nepastāvīgajā klimatā, jāatceras par apgērbu. **(piemērot)**
7. Lasīšanas svētkos bibliotēkā pulcējās vairāki desmiti un jauniešu. **(lasīt)** bērnu
8. Līdz šim esam satikuši ļoti **(atklāt)** amerikāņus.

abc

GRAMĀTIKA/
VALODAS
LIETOJUMS

12. Ieraksti atbilstošo īpašības vārdu!

politiskā, parlamentāro, sabiedriskajās, plašāka, diplomātiskas, starptautiskus, atvērto, reģionālās

- Šogad Saeimā notiks durvju diena skolēniem.
- Pasaulē strauji mainās situācija.
- politikas mērķis ir paaugstināt dzīves līmeni reģionos.
- Jauniešiem ir plašas iespējas īstenot un valsts mēroga projektus.
- Mūsu valstij ir draudzīgas un attiecības ar daudzām pasaules valstīm.
- Viņš vēlējās satikt sekretāru.
- Šim jautājumam jāpievērš sabiedrības uzmanība.
- Kārtību vietās nodrošina pašvaldības policija.

abc

GRAMĀTIKA/
VALODAS
LIETOJUMS

13. Ieraksti vietniekvārdu *savs, sava, sevis* atbilstošā formā!

- Dainis Īvāns ir latviešu politiķis un žurnālists, viens no spilgtākajiem paaudzes aktīvistiem un līderiem.
- Publicists dzīvo dzimtas mājās, kas glabā stāstus par cilvēkiem un viņu dramatiskajiem likteņiem.
- Dainis Īvāns bieži atgādina, ka viņam svarīgas ir paaudzes un nākotne.
- Atmodas līderis ir teicis: "Jātur nākotne plecos."
- Īvāns vēro mazbērņus un ir lepns par viņiem.
- Publicists šobrīd raksta grāmatu par dzimtu, lai arī labāk iepazītu

Foto: <https://www.santa.lv/raksts/ieva/intervijas/dainis-ivans-turet-nakotni-savos-plecos-29521/>